

Spørsmål 79 (2020) fra Ulf Erik Knudsen (FRP): Spørsmål til 1. tertial

Til:	Rådmannen	Dato:	10.06.2020
Fra:	Ulf Erik Knudsen (FRP)	Saksnr:	19/00066-96
		Deres ref:	

Spørsmål til 1. tertial fra FrP

- Dersom man skulle ønske å stramme inn på kommunens ledelse, direktører, kommunalsjefer, virksomhetsledere osv. Hvordan kan dette gjøres og hvor fort kan man få økonomiske effekter av dette?

Svar:

Rådmannen har intensjon om å gjennomgå ledelsesstrukturen i løpet av inneværende år. Dette kan tenkes gjennomført på ulike måter. Uavhengig av hvilken framgangsmåte som måtte velges, er ivaretagelse av arbeidsgiveransvaret helt sentralt. I denne sammenhengen vil det bli lagt vekt på gode prosesser som både ivaretar hensynet til helhetlig og kontinuerlig ledelse av en stor organisasjon i omstilling, og hensynet til den enkelte ansatte. Med begrunn i behovet for en strukturert og juridisk trygg prosess, er det ikke å forvente økonomiske konsekvenser av en eventuell endring i 2020, men det er sannsynlig at økonomiske effekter kan gjøre seg gjeldende fra 2021.

- Gjennom tidene har kommuner i anstrengt situasjon innført ansettelsesstopp – og politisk behandling av ansettelser dersom en som slutter skal erstattes. Dersom det innføres en ansettelsesstopp hva vil være maksimal effekt av dette – sett i forhold til kommunes årlige tuover? Hva om helse og skole unntas?

Svar:

Som det framgår av turnover data i tertialrapport, så var det totalt 55 årsverk som sluttet i kommunen i perioden. Dersom like mange slutter de to neste tertial så vil ca 160 årsverk slutte i sine stillinger. Dette kan anses som en teoretisk maksimal effekt ved en ansettelsesstopp. Dersom det gjøres unntak for stillinger innenfor skole og helse (her P1, P3, P4, P5, P6 og P7), så vil effekten reduseres med mellom 75 % og 85 %. Årsaken er at dette er kommunens største tjenesteområder og som også til nå har hatt den høyeste turnoveren.

- Dersom alle sektorer i kommunen foretar et 1% osthøvelkutt på alle kostander utenom fast avtalt lønn, hva blir effekten av dette?

Svar:

Dersom man foretar et flatt osthøvelkutt på 1 % på andre driftskostnader i kommunen (og holder lønn inkludert refusjoner og inntekter utenom) vil dette med det budsjetterte nivået i 2020 utgjøre om lag 20 millioner kroner. Det gjøres oppmerksom på at i budsjettgrunnlaget det er tatt

Styring og eierskap

utgangspunkt i her, så er det ikke vurdert hvorvidt det er faste tilskudd eller andre forhold som vil være ikke direkte påvirkbar på kort sikt. I beregningene er imidlertid husleier og renhold til Drammen Eiendom KF holdt utenom og selvkostområdene P12 og P13.

- Hva er samlet kostander for kommunens klimatiltak og «grønne» tiltak?

Svar:

Konkret avsatte midler til klimasatsing er 3 millioner kroner til styrking av stab, klima. Utover dette er det vanskelig å avgrense hva som skal regnes som klimatiltak og grønne tiltak, og derved også beregne kostnader ved disse. Dette skyldes dels at mange klimarelaterte tiltak kan ha en bredere begrunnelse enn reduserte klimagassutslipp eller andre miljøeffekter alene, og dels at mange klimatiltak i praksis er implementering og integrering av klima/miljøhensyn i kommunens ordinære virksomhet. Det er da vanskelig å skille ut kostnadene knyttet til klima/miljøhensyn kontra andre kostnader. I økonomiplanen er det også satt av midler til sykkelsatsing, ladepunkter for el-bil, biogass, solceller m.m., som anses som delvis klimabegrunnet, men som også kan ha en bredere begrunnelse. Det er videre vanskelig å anslå i hvor stor grad miljø- og klimakriterier ifbm. innkjøp eller krav om fossilfrie byggeplasser gir seg utslag i høyere innkjøps-/entreprenskostnader for kommunen. I mange tilfeller vil det være både kostnader og gevinster ved klima- og miljøtiltak. Eksempelvis har innføringen av elbiler i kommunens hjemmetjenester medført en del investeringskostnader knyttet til ladestasjoner, men til gjengjeld blir driftskostnadene for bilparken lavere ved bruk av elbiler enn ved bruk av biler med drivstoffmotorer.

En del av dette vil det være mulig å beregne, eller iallfall anslå grovt, forutsatt mer konkrete vurderinger for de enkelte tiltak. Dette er en mer omfattende og ressurskrevende jobb enn det er mulig å besvare nå opp mot 1. tertial.

- Vedr rus. Dersom man kutter i innkjøp av tjenester utenfor kommunen samtidig som man utsetter oppstart av et rehabiliteringstilbud i egen kommune- hvilke konsekvenser har det for tilbudet til rusmiddelavhengige i Drammen kommune?

Svar:

Utsatt oppstart vil føre til at det tar lengre tid før tidligere rusavhengige, som har utfordringer med blant annet å komme i arbeid og etablere et sosialt nettverk, kan «komme videre» i forhold til selvhjelpenhet, arbeid og en trygg bosituasjon.

I påvente av oppstart i egen kommune, kjøpes det pr i dag plasser ved Jegersberg rehabiliterings- og kompetansesenter i Kristiansand. Enkelte av disse er tiltenkt tilbud i det planlagte tiltaket i Drammen kommune. Disse kjøpene er ikke tenkt avsluttet før det eventuelt etableres tilsvarende i egen regi.

- Under mulige innsparinger etter programområder står det under område 09 «Effektivisering av fritidstilbud brukere med spesielle behov.», med uvisse innsparingsmuligheter. Hvilke tilbud/stiftelser sikter rådmann til her?

Svar:

Rådmannen sikter til støttekontaktordningen som er fritidstilbud til brukere med spesielle behov som får innvilget individuelle vedtak.

- I P03 foreslår rådmann å ikke videreføre jordmorstillinger som har vært prosjektfinansiert. Hvordan er jordmordekningen i Drammen sammenlignet med andre kommuner?

Svar:

I ASSS (2019-tall) nettverket varierer dekningsgraden fra 5,3 ÅV pr 1000 fødte til 13,8 ÅV. Gjennomsnitt er 8,1 ÅV. Drammens tall er 6,6 ÅV.

- I gamle Nedre Eiker var det ansatt sosialfaglige stillinger i skolen. Det skal ha vært gode erfaringer med dette. Det er ikke ansatt lærere i disse stillingene, men sosionomer og barnevernspedagoger. Hva vil det koste å ha slike 0,5 stilling pr skole?

Svar:

Kommunestyret i tidligere Nedre Eiker vedtok i 1997 øremerkede midler til stillinger som sosialfaglig medarbeidere på barnetrinnet. En forutsetning var at stillingen skulle følge kommunale arbeidstidsvilkår. Sosialfaglig stilling på barnetrinnet er ikke en lovpålagt funksjon. Denne ressursen har blitt prioritert i hver budsjettbehandling i tidligere Nedre Eiker som en spesifisert ressurs i tillegg til lærerårsverkene for å kunne utfylle og utvide den samlede kompetansen i skolene, og utfylle helsesykepleiers rolle i skolehverdagen. Sosialfaglig medarbeider kan ha utdanning som f.eks. barnevernspedagog, miljøterapeut eller vernepleier. Barneskolene i tidligere Svelvik og Drammen har ikke hatt en tilsvarende ressurs, og det er ikke avsatt midler til sosialfaglige medarbeidere på barneskolene i kommunen fra august 2020.

Ressursen i tidligere nedre Eiker har siden oppstart i 1997 vært på 3 årsverk. Et årsverk har blitt delt mellom to barneskoler, en stor og en liten skole, i forholdet 70/30.

Drammen kommune har 23 barneskoler og 0,5 stilling på hver av disse vil til sammen koste mellom 8 – 9,6 millioner kroner (inkludert sosiale kostnader) avhengig av deres ansiennitet og fagkompetanse.

- Hva kan man spare på å legge ut kolonialvare innkjøp på anbud? Drammen kjøkken har i dag leveranse av alle kolonialvarer til institusjonene i Drammen, dette krever mye logistikk arbeid. I tillegg så skal Drammen Kjøkken tjene penger på dette slik at prisen ut til sykehjemmene er totalt urimelig og svært høy. Et brød koster eksempelvis ca 75,- I tillegg er utvalget begrenset, hevdes det.

Svar:

Ernæring og kjøkkendrift er organisert i kommunens basisorganisasjon under samme programområde som kommunens omsorgsinstitusjoner.

Prisene til institusjon, kafeteria og dagsenter ble redusert ved inngangen til 2020 tilsvarende en inntektsreduksjon på kr 3 850 000. Først og fremst skulle prisene på kolonialvarer reduseres. Nytt prisnivå ble lagt på samme nivå som kolonial.no.

Det som gjenstod av rammetilskuddet etter dette skulle gå til å redusere prisene på middag. Drammen kjøkken har hatt et «null- budsjett» siden den kom tilbake til basisorganisasjon og skal slik sett ikke budsjettere med overskudd. Ernæring og kjøkkendrift/Drammen kjøkken leverer mat til hjemmeboende, men disse kan naturligvis velge en annen leverandør.

I 2019 leverte Drammen kjøkken kolonialvarer for kr.12,99 mill. til Drammen kommunes institusjoner, institusjonens kafeer, bofellesskap og dagsentrene

Prisene for Drammen kjøkken ligger noe over kolonial.no. Det er ulike grunner til det. Drammen kjøkken har faste priser hele året, mens prisene fra Kolonial.no varierer ut fra årstider, særlig på frukt og grønt.

Drammen kjøkken leverer i hht. behovet i virksomhetene. Blant annet leverer Drammen Kjøkken kaffe i 90 g poser som er tilpasset størrelser på kaffetrakter på avdelingene, dette finnes ikke i kolonial.no sitt utvalg.

Utgifter til transport er ikke inkludert i prisene fra kolonial.no. Institusjonene betaler ikke for transport av kolonialvarer fra Drammen kjøkken. Institusjonen kan bestille og få levert varer fra Drammen kjøkken også på helligdager.

Innkjøp fra andre leverandører enn Drammen Kjøkken vil kreve egne avtaler og offentlig anbud i tillegg til de avtalene som finnes i Drammen Kjøkken i dag. Drammen Kjøkken vil fremdeles måtte ha egne avtaler for leveranser av kolonialvarer til egen produksjon. Per i dag må virksomhet Ernæring og kjøkkendrift selv sørge for inngåelse av disse avtalene ettersom virksomhet Anskaffelser ikke har ressurser til å bistå. Hvis Drammen kommune skal inngå flere avtaler, må det avsettes ressurser til arbeidet.

Med dagens bestillingssystem fra Drammen kjøkken har hver enkelt bestiller kontinuerlig tilgang til sine daglige, ukentlige, månedlige, tertial og årlige uttak/bestillinger av varer gjennom administrasjonssystemet AIVO. AIVO må uansett opprettholdes, og det å drifte ytterligere bestillingssystemer for levering av mat vil medføre økt administrasjon for institusjonene.

Salg av kolonialvarer er ikke en del av kjernevirksomheten til Ernæring og kjøkkendrift. Virksomhet Ernæring og kjøkkendrift skal først og fremst sørge for produksjon av måltider til institusjoner og hjemmeboende. Salg av kolonialvarer er et ekstra tilbud som gis ettersom kjøkkenene i utgangspunktet har omfattende innkjøp og forbruk av kolonialvarer. Virksomhet Ernæring og kjøkkendrift har ingen inntjening på videre salg av kolonialvarer. Inntektene skal dekke utgifter virksomheten har for å levere institusjonene de varene de har behov for på forsvarlig og effektivt vis.

I 2019 ble det vedtatt at Drammen kjøkken skulle tilføres et tilskudd for at prisnivået på kolonialvarer skal kunne konkurrere med nærbutikker, kolonial.no, etc. Nytt prisnivå skulle legges på samme nivå som kolonial.no. Deretter ble det i desember 2019 gjort et politisk vedtak om hvilke priser som skal gjelde for hjemmeboende/middag til dagsentrene og bofellesskapene.

For å møte begge vedtakene, er den økte rammen brukt til reduksjon i kolonialvarer for i snitt å ligge på linje med kolonial.no. I tillegg er priser på middag og aftensmat til institusjoner, bofellesskap og kafeteriaer redusert med kr. 13.- per porsjon, jamfør priser for 2019.

Innsparingene for institusjonene samlet skal være i tråd med de tildelte rammene for 2020. Dersom kolonialvarene skal settes ytterligere ned, må andre priser økes.

Virksomheten vil kunne spare 1,5 årsverk dersom distribusjon av kolonialvarer bortfaller. Kostnader til lokaler, strøm mm vil forbli de samme.

- Hva mener rådmannen ligger konkret til hinder for å outsource byggesaksavdelingen?

Svar:

Kommunal og moderniseringsdepartementet har uttalt følgende om dette spørsmålet:

Adgangen til å delegerer offentligrettslige oppgaver til private rettssubjekter er et omdiskutert og prinsipielt vanskelig spørsmål.

Det å treffe vedtak om avslag og tillatelse, herunder dispensasjon fra arealplan eller nedleggelse av midlertidig forbud mot tiltak, ligger i kjerneområdet for offentlig myndighetsutøvelse etter plan- og bygningsloven. Det samme gjelder behandling av klager, samt tilsyn og ulovlighetsoppfølging.

Ettersom offentlige myndigheter (dvs. stat, fylkeskommune og kommune) handler på vegne av mange og uensartete personer, og treffer beslutninger som gjelder mange, så har de betydelig myndighet. Utførelsen av disse oppgavene stiller således særlige krav til ivaretagelse av offentlige interesser, herunder å sikre rettssikkerhet, legitimitet, tillit og nøytralitet ved håndhevelsen av regelverket.

På generelt grunnlag er det – rent formelt - mulig, om enn ikke så utbredt, å delegerer offentlig myndighet til private rettssubjekter. Delegasjon av slik myndighet vil imidlertid kreve særskilt hjemmel i lov. Slik hjemmel foreligger ikke i plan- og bygningsloven. Det er dermed heller ikke adgang til å privatisere kommunens myndighet i byggesaksbehandlingen.

Oppgaver som ikke medfører offentlig myndighetsutøvelse, som for eksempel saksforberedende arbeid, er imidlertid mulig å sette ut til private rettssubjekter. Enkelte kommuner har valgt å benytte seg av dette i perioder, bl.a. for å få ned restanser. Eventuelle vedtak må derimot fattes av kommunen selv.

Ut ifra departementets uttalelse er det tydelig helt klare begrensninger i hvilke oppgaver kommunen evt. kan sette ut til private foretak. Det som da er sentralt for kommunen er å opprettholde kompetanse for å utføre de oppgavene kommunen må utføre og sikre en god flyt av saker fra de kommer inn til kommunen til vedtak er fattet. Dette oppnår man etter rådmannens mening, best gjennom å ivareta de aktuelle oppgavene selv.

- Hva kan spares på å gå tilbake til tidligere inntektsgrenser for friplasser i barnehage og SFO?

Svar:

For drammensbarnehagene ligger følgende beregning til grunn for gratisplasser og moderasjonsordninger (ikke søskenmoderasjon):

Barnehager - gratisplasser og moderasjon			
1G pr mai 2019	99 858	Total årlig utgift	Antall barn
Dagens innslagspunkt (B2019) 4,77G	462 000	29 500 000	890
Justert A 4,6G	462 000		
Inntekt under 4G	399 432	24 256 361	710
Inntekt under 3,5G	349 503	19 131 778	560
Inntekt under 3G	299 574	15 373 749	450

Dersom en ønsker å opprettholde dagens innslagspunkt for gratisplass på 462 000 kroner (også fra og med 1.8.20) gir dette en totalutgift for barnehagesektoren på 29,5 mill. kroner.

Tilsvarende tabell for AKS/SFO:

Kostnadsestimat ved endring av inntektsgrense

Inntektsgrense	Andel barn som omfattes av ordningen	Antall barn som omfattes av ordningen	Årlig kostnad for kommunen ved innføring av gratisplass (kun ettermiddag), gitt at alle med rett på plass benytter seg av tilbudet
1,5G (inntekt under 150 000)	3,5%	156	3 433 182
2,5G (inntekt under 250 000)	6,5%	289	6 375 910
3,5G (inntekt under 350 000)	10,5%	467	10 299 546
4,5G (inntekt under 450 000)	16,6%	739	16 283 092
5,5G (inntekt under 550 000)	23,4%	1 042	22 953 274

- Kan satsene for sosialhjelp reduseres, hvor mye – og hvilken effekt kan dette ha på kommunens økonomi? Hva er nivåene i andre kommuner?

Svar:

Per 1. juni 2020 har 1972 innbyggere mottatt økonomisk sosialhjelp i Drammen kommune, hittil i år. Samme tidspunkt var den samlede utbetalingen på 69 millioner kroner. For perioden 1.1.20 til 31.5.20 har den den gjennomsnittlige månedlige utbetalingen per mottaker vært på ca. 6 100 kroner.

Drammen kommune, i likhet med de fleste andre kommuner, bruker statens veiledende satser for økonomisk sosialhjelp.

Rådmannen har sett på stønadsnivået i andre storbykommuner som Fredrikstad, Kristiansand, Stavanger, Sandnes, Trondheim, Bergen, Tromsø, Bærum og Oslo. Oslo har noe høyere sats enn de

Øvrige kommunene og Trondheim har noe høyere sats for tillegg for barn, men ellers har de andre kommunene lik sats som veiledende sats:

Stønadssats per måned for enslig (kr)	Stønadssats per måned for samboere/ektepar (kr)	Tillegg for person i bofellesskap (kr)	Tillegg for ett barn 0-5år (kr)	Tillegg for ett barn 6-10 år (kr)	Tillegg for ett barn 11 – 17 år (kr)
6 150	10 250	5 150	2 400	3 100	4 000

I 2019 var det i alt 3107 sosialhjelpsmottakere i Drammen kommune (tidligere Drammen, Nedre Eiker og Svelvik). Hver sosialhjelpsmottaker i Drammen, som har sosialhjelp som sin viktigste kilde til livsopphold, mottar sosialhjelp i 6,8 måneder i året. Unge, under 25 år, mottar i snitt sosialhjelp i 4,5 måneder i året.

Gjennom et samarbeid mellom de 10 største kommunene i Norge (ASSS samarbeidet) sammenlignes resultater knyttet til sosialhjelp. I 2019 var den gjennomsnittlige stønaden per mottaker i Drammen kr. 53 004 (redusert fra kr. 56 447 i 2018). Gjennomsnittet for ASSS kommunene var kr. 59. 292 (økende fra kr. 58 773).

Det gjøres alltid en individuell vurdering ved behandling av søknad om sosialhjelp. Dersom man ikke gjennom jobb, andre inntekter eller egne midler kan forsørge seg selv, kan man ha rett til økonomisk sosialhjelp.

Etter rådmannens vurdering er det ikke tilrådelig å redusere satsene for økonomisk sosialhjelp, under dagens nivå.

- Hvordan kan det innføres strengere kontroll av reglene for utbetaling av sosialhjelp og sosiallån?

Svar:

NAV Drammen innførte, fra april 2019, en «Beslutterordning». Det betyr at en definert gruppe medarbeidere går gjennom og kvalitetssikrer alle vedtak om økonomisk sosialhjelp. Formålet er å sikre bedre kontroll og lik praksis, fange opp kompetansebehovet blant medarbeiderne, sikre deling av kompetanse og utvikling av faget.

Rådmannen mener at denne ordningen, på beste måte, sikrer kontroll av utbetaling av sosialhjelp og sosiale lån.